

Idea a pojem ideje

Budeme-li chtít slova „idea“, původně raženého Platónem ve starém Řecku, užívat i dnes, musíme jeho význam reinterpretovat resp. nově vymezit. Základním problémem, který musíme zvládnout, je jednak ta podivná pluralita idejí, jakož i to, že jsou „nehybné“, na sobě navzájem jakoby nezávislé a nejen tedy sobě vnější, ale dokonce jakoby vůči sobě necitlivé, navzájem se nevnímající a na sebe nereagující. To, zda se k sobě hodí nebo nehodí, musí předem rozpoznat onen božský řemeslník, který je bere a otiskuje do beztvareho toku nedějícího se dějství (a může se mýlit). Platónovy „ideje“ (aspoň v *Timaiovi*) nejsou zvláštním způsobem bez vnějšího pohybu a tedy vnějšně nehybné, ale jsou vlastně nehybné i „uvnitř“, nemají v sobě žádnou „en-ergeia“, žádnou hybnou sílu, dokonce ani k vlastnímu „rození“ (*fyesthai*). To vše musíme změnit a myslet jinak. Ideje musejí přicházet a oslovovat nás, útočit na nás „zevnitř“ a přivolávat nás ke spolupráci – vlastně k naší vlastní práci, k našemu „dílu“, „dělání“, aktivitě, neboť ony samy zůstávají (stát, „sedět“?) ještě před zrodem, nezrozeny a neuskutečněny, nicméně po uskutečnění volají a k uskutečnění nás vybízejí. (A to nikoli zvenčí, přes svět věcí a „přírodu“, nýbrž tak, že nás osobně a jednotlivě zavazují a angažují.)

(Písek, 140923-3.)